

ЖАРГОННІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ СТИЛІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті проаналізовано жаргонні фраземи, виражені іменниками, які містять у собі велику силу експресії та емоційної наснаги.

Ключові слова: жаргонна лексика, фразема, стійке словосполучення, фразеологізм.

Abstract

The article analyzes slang phrases expressed by nouns, which contain a great power of expression and emotional inspiration.

Keywords: slanglexicon, phrasema, persistent phrases, phraseology.

Вступ

В останні десятиліття в пресі спостерігаємо значну кількість лексем із нелітературних прошарків української мови. У газетній мові наявні жаргонні фразеологізми, які необхідно узагальнити, систематизувати. Багато українських мовознавців присвятили свої праці дослідженню жаргонних фразем (М. Жовтобрюх, Є. Карпіловська, О. Тараненко, О. Пономарів, Г. Кузь та ін.). Лінгвісти акцентують увагу на важливості вивчення жаргонної фразеології, указують на основні методи, способи формування мовної компетенції засобами фразеології, розробляють методичну роботу з відеоматеріалами, розглядають особливості презентації української фразеології на матеріалі художніх і мультиплікаційних фільмів [1, с.191]. Вивчення фразеологізмів іноземними студентами розглянуто в працях [2, 3, 4, 5]. Основні методи, прийоми викладання фразеології в курсі дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» розроблено в навчально-методичних роботах [6, 7, 8, 9].

Мета статті

Висвітлити роль жаргонної лексики в публіцистичному стилі. Розглянути жаргонізовані фразеологізми в мові сучасної преси, що виражені іменниками.

В енциклопедії «Українська мова» подано дефініцію поняття «жаргон». *Жаргон* (франц. jargon, первісно – пташина мова, цвірікання, незрозуміла мова, від галло-роман. gargone – базікання) – один із різновидів соціальних діалектів, що відрізняється від загальноживаної мови використанням специфічної експресивно забарвленої лексики, синонімічної до слів загального вжитку, фразеології, іноді й особливостями вимови. У широкому розумінні жаргон часом називають мову неосвічених верств суспільства, зокрема спотворену міжмовною інтерференцією [10, с 167]. Вживають переважно в усному спілкуванні в середовищах окремих соціальних, професійних, вікових та інших груп населення; діалект соціальний. На лексичний склад сучасної української мови безпосередньо впливають політична ситуація, криміналізація суспільства, лібералізація та демократизація мови. Усю жаргонну лексику в публіцистичному стилі можна розподілити на такі лексичні групи: політичний, кримінальний і молодіжний жаргони. Жаргонні фразеологізми можуть бути виражені іменниками, прикметниками, дієсловами. Розглянемо роль фразеологізмів у сучасній газетній мові, що виражені іменниками.

Барахло – непотріб «У наших магазинах з'явилися заморські продукти, на ринки невтомні човники навезли купу **барахла**, але наших коштів навряд чи вистачить, щоб щось купити». («Голос України» 15.01.2021); **абракадабра** – будь-яке незрозуміле слово або незрозумілий, безглуздий набір букв або слів, нісенітниця. «Часто-густо наші законотворці використовують словесні **абракадабри**, підмінюючи поняття». («Голос України» 19.12.2020); **краш** – людина, яка викликає симпатію «Та як перекладається "краш" з молодіжного сленгу?». («Знаї.ua» 06.11.2020); **стьоб** – насмішка, знущання. «**Стьоб** та **стьоб** навколо...». («Голос України» 25.07.2020); **фейл** – негативну оцінку результату дій особи чи групи осіб. «У Twitter посміялися з **фейлів** новачка "Барселони", якого купили за 18 мільйонів євро». («ТСН» 21.02.2020); **совок** – Радянський Союз. «За **совка** мріяли про світле майбутнє, нині – про світле минуле». («Голос України» 11.01.2020); **хайп** – інтенсивна реклама, розкручування, піар. «Однак у випадку з Дубінським це далось монобільшості не так уже й легко: досвідчений медійник і скандаліст витиснув зі свого виключення максимум **хайпу**». («Україна молода» 03.02.2021); **євробляхери** – водії авто на іноземній реєстрації. «При цьому вони вимагали не якихось преференцій для себе на відміну від «**євробляхерів**», а всього лише дотримання законодавства та нормативних актів, внесення змін до них згідно з вимогами Кабінету Міністрів та взятих зобов'язань перед ЄС». («Голос України» 02.02.2021); **сепар** – загарбник. «Попросили ми **сепара** «защити» нас, тобто поставити розтяжки». («Голос України» 03.02.2021); **ляп** – помилка. «Канал «Еспресо» на своєму сайті розмістив низку коментарів своїх читачів на найрезонансніші **ляпи** депутатів». («Україна молода» 05.02.2021); **лапи** – руки. «У столиці, Пітері та інших містах Росії затримали 8 тис. 340 осіб – в **лапи** силовиків потрапили як ті, хто вийшов на підтримку Навального, так і зовсім випадкові люди». («Україна молода» 04.02.2021); **офшор** – це один з найвідоміших і найефективніших методів «планування» податків або їх «оптимізації» (ухилення від сплати податків). «За словами Малюської, ще 2015 році кіпрські **офшорні** компанії, кінцевими бенефіціарами яких є Коломойський, Боголюбов та Палиця, звернулися до Стокгольмського арбітражного трибуналу». («Україна молода» 05.02.2021).

Висновки

Жаргонні фразеологізми є вдалим засобом гострої характеристики негативних рис, вчинків, поведінки, властивостей героїв публікацій. Надмірне їхнє вживання порушує норми літературної мови, вульгаризує її.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азарова Л. Є. Жаргонна фразеологія в мас-медійному дискурсі. *Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету (НТКП ВНТУ. 2020)*. Збірник доповідей. Електронне мережне наукове видання. Вінниця, ВНТУ 2020. С. 191–193.
2. Азарова Л. Є., Горчинська Л. В., Пустовіт Т. М. Особливості вивчення фразеологізмів у викладанні української мови як іноземної. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Херсон, Том 30(69) №4, 2019. С. 4–6.
3. Азарова Л. Є., Горчинська Л. В., Пустовіт Т. М. Використання мультимедійних технологій у вивченні фразеологізмів на заняттях з української мови як іноземної. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород, 2020. Випуск 13. С. 15–23.
4. Азарова Л. Є., Горчинская Л. В. Фразеологизмы как аспект изучения лексики иностранными студентами. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород, 2019. Випуск 11. Том 1. С. 61–67.
5. Larysa Azarova, Tetiana Pustovit, Lyudmyla Radomska, Lyudmyla Horchinska. Use of information technologies in studying phraseology in the course of ukrainian as a foreign language. *National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Faculty of Linguistics*. Advanced Education 2020, p. 28–32.
6. Азарова Л. Є. «Українська мова (за професійним спрямуванням) у таблицях і схемах» для студентів I курсу : навч. посібн. / Л. Є. Азарова, А. С. Стадній, Л. А. Радомська. – Вінниця : ВНТУ, 2018. С. 176
7. Азарова Л. Є. Українська мова професійного спілкування. Практичний курс. Частина I. / Азарова Л. Є., П'яст Н. Й. // Навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2006. С. 126
8. Азарова Л. Є. Професійне спілкування науково-технічних працівників / Азарова Л. Є., П'яст Н. Й., Іванець Т. Ю. // Навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2008. С. 189
9. Азарова Л. Є. Українська мова професійного спілкування (Навчальний посібник дистанційного навчання). Станіонар. / Азарова Л. Є., Цимбал О.А. // Навчальний посібник, електронна версія, внесено до системи дистанційного навчання LearningServer. – Вінниця: ВНТУ, 2008. С. 347
10. Енциклопедія Українська мова. К: Українська енциклопедія видавництва. 2000. С. 750

Азарова Лариса Євстахіївна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: kmz2427@ukr.net

Azarova Larisa Yevstahievna – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department of Linguistics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: kmz2427@ukr.net

Дідук Віта Вікторівна – студентка групи 1КІ – 20б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: vitaadidykk@gmail.com

Didyk Vita Viktorivna – student group 1CE – 20b, Faculty of Information Technology and Computer Engineering Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vitaadidykk@gmail.com